

Adres artykułu: <https://bip.iaepan.edu.pl/artukul/najstarsza-faza-kultury-ceramiki-wstegowej-rytej-w-malopolsce-5600-5500-5300-bc-geneza>

Najstarsza faza kultury ceramiki wstęgowej rytej w Małopolsce (5600/5500-5300 BC) - geneza

- [Trwające](#)
- [Zakończone](#)

Informacje o projekcie

Tytuł projektu: Najstarsza faza kultury ceramiki wstęgowej rytej w Małopolsce (5600/5500-5300 BC) - geneza, datowanie, osadnictwo, gospodarka

Numer projektu: 2014/15/B/HS3/2460

Kierownik projektu: dr Agnieszka Czekaj-Zastawny

Jednostka prowadząca projekt: Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk

Źródło finansowania projektu: Narodowe Centrum Nauki, 2014-2016

Kontakt:

e-mail: aczekajzastawny@gmail.com

telefon (22) 620-28-81 do 86

Wykonawcy:

Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk

Charakterystyka

1. Cel prowadzonych badań/hipoteza badawcza

Początki osadnictwa kultury ceramiki wstęgowej rytej (KCWR) na terenie Małopolski są tożsame z neolityzacją tego obszaru, tj. pojawieniem się pierwszych ugrupowań o gospodarce rolniczej. Jest to niezwykle ważny punkt zwrotny, nie tylko w prehistorii tego regionu, a także całej Europy środkowej. Tereny nad górną Wisłą odgrywały tu bardzo ważną rolę, znalazły się bowiem w zasięgu pierwszego etapu ekspansji KCWR. Nadal jednak, z powodu ciągle niewystarczającej ilości danych proces ten nie został do końca wyjaśniony. Celem projektu jest rekonstrukcja najstarszej fazy osadnictwa KCWR na terenie Małopolski, tj. zbadanie rozmieszczenia punktów osadniczych, budowy i funkcjonowania osad, gospodarki, zabytków ruchomych, genetyki, struktury i stanu zdrowia populacji, chronologii bezwzględnej i relatywnej. Pozwoli to w efekcie na odtworzenie genezy napływu pierwszych grup ludności rolniczej oraz charakterystykę przebiegu i dynamiki tego procesu, ukazanie rozwoju osadnictwa i kontaktów interregionalnych, a także określenie ram chronologicznych najstarszej fazy KCWR oraz skorelowanie jej z terenami wschodniego kręgu linearnego. Wyniki zebrane zostaną w opracowaniu monograficznym w formie maszynopisu. Będą one także sukcesywnie prezentowane na konferencjach tematycznych oraz w seriach artykułów publikowanych w punktowanych czasopismach z listy filadelfijskiej i ERIH.

2. Zastosowana metoda badawcza/metodyka

Metodyka badań związana jest z poszczególnymi elementami realizacji projektu:

I. Badania terenowe

Zaplanowano trzy sezony badań terenowych. Prace prowadzone będą z zachowaniem wysokich standardów metodycznych (szczegółowa eksploracja i dokumentacja, trójwymiarowa lokalizacja materiałów, analiza przestrzenna w systemie GIS, szlamowanie/przesiewanie całości eksplorowanych utworów, systematyczne pobieranie prób do analiz specjalistycznych). Przed rozpoczęciem prac wykopaliskowych planuje się wykonanie badań geofizycznych.

II. Interdyscyplinarne analizy specjalistyczne

W celu uzyskania maksymalnego efektu poznawczego badanych nawarstwień planuje się przeprowadzenie następujących analiz specjalistycznych: stylistyczno-typologiczna i porównawcza ceramiki oraz artefaktów krzemiennych i kamiennych, mineralogiczno-petrograficzna i granulometryczna ceramiki, chemiczna nazarów, izotopów i pierwiastków rzadkich, antropologiczna, paleozoologiczna, DNA ludzkiego i zwierzęcego, paleobotaniczna, palinologiczna, datowania radiowęglowe). Do realizacji projektu powołano, interdyscyplinarny zespół badawczy, składający się ze specjalistów o dużym doświadczeniu, umożliwiającym opracowanie wyników badań na szerokim europejskim tle porównawczym (por. Skrócony opis projektu).

III. Opracowanie i synteza wyników

Prace związane z realizacją tej części projektu przebiegać będą wieloetapowo, w miarę

napływu materiałów zabytkowych oraz wyników analiz specjalistycznych. Integralną częścią projektu są badania porównawcze w zakresie wytwórczości ceramicznej i krzemieniarskiej.

3. Wpływ spodziewanych rezultatów na rozwój nauki, cywilizacji, społeczeństwa

Przebieg neolityzacji jest jednym z najintensywniej dyskutowanych problemów w badaniach nad młodszą epoką kamienia. Dotyczy to zwłaszcza obszarów Europy środkowej, gdzie doszło do wykształcenia się KCWR. Najstarszy etap rozwojowy kultury jest najłabiej rozpoznany. Sondaże wykonane dotychczas na stanowisku w Gwoźdźcu wskazują, że mamy tam do czynienia, z niezaburzoną młodszym osadnictwem, najstarszą fazą tej kultury, zaś wykonane dotychczas datowania radiowęglowe sugerują, iż może to być jedno z najstarszych stanowisk tej kultury w Europie. Systematyczne przebadanie tej osady na dużą skalę stworzy podstawy do charakterystyki najstarszej fazy chronologicznej KCWR nie tylko na terenie Małopolski, ale przyczyni się także do znacznego poszerzenia wiedzy o tym odcinku wczesnego neolitu w Europie środkowej. Realizacja założonych w projekcie celów niewątpliwie przyczyni się także do znacznego poszerzenia wiedzy nad zagadnieniami całej epoki kamienia ziem polskich, jak i wyjaśnienia problemów genezy i rozwoju neolitu środkowoeuropejskiego. Spodziewane rezultaty projektu, odnoszą się bowiem do znacznie szerszego terenu niż Małopolska i będą miały kluczowy wpływ na następujące zagadnienia: 1) geneza kultury ceramiki wstęgowej rytej i datowanie jej początków, 2) proces neolityzacji Europy środkowej, 3) proces adaptacji pierwszych rolników do warunków lokalnych, 4) rozwój i architektura osad stałych, 5) rozwój gospodarki wytwórczej, 6) korelacja chronologiczna i stylistyczna najstarszej fazy KCWR z terenami wschodniego kręgu linearnego, 7) kontakty międzyregionalne oraz związki z obszarami macierzystymi.

Metryczka

Opublikował w BIP:	Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Data opublikowania:	14.05.2020 08:05
Ostatnio zaktualizował:	Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Data ostatniej aktualizacji:	14.05.2020 08:05
Liczba wyświetleń:	10